

Dr. Polcz Iván, a Magyar Geofizikusok Egyesületének alapító tagja 1932 – 2021

Az egykori Eötvös Loránd Geofizikai Intézet nevében búcsúznunk munkatársunktól, dr. Polcz Ivántól, az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet tudományos főmunkatársától, aki egész munkás életét ebben az Intézetben, közöttünk töltötte.

Iván 1932-ben Budapesten született, és még fiatal gyermek volt, amikor az ország belesodródott egy nagy háborúba, amely aztán teljes kegyetlenséggel gázolt át Magyarországon.

1942-től az iskola 1948-as államosításáig a Gödöllői Premontrei Gimnázium tanulója volt. Ezek az évek döntő hatással voltak rá, ahogy később maga mondta egy interjúban, a premontrei gimnáziumban töltött évek meghatározták viselkedését, gondolkodását és életfelfogását, élete végéig mélyen hívő katolikus keresztény maradt.

1950-ben érettségizett, de származása miatt nem tanulhatott tovább, így került a Geofizikai Intézetbe először idény-munkásként, de miután főnökei hamar felismerték tehetségét, szorgalmát és megbízhatóságát, először technikai munkakörbe került, majd levelező hallgatóként elvégezte a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemet, és 1963-ban bányageológus-mérnöknek diplomát szerzett, ami a tudományos kutatói besorolást jelentette számára.

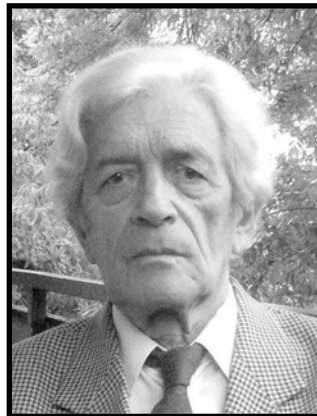
1964-ben a nagyalföldi szeizmikus terepi csoport vezetőjeként dolgozott, és a csoport telephelye akkor éppen Abonyban volt. Én először ott találkoztam vele mint frissen végzett ifjú geofizikust az ő csoportjába osztottak be. Érkezésemkor ő jött ki elem a vasúti állomásra, hogy ne kelljen keresgélnem a csoporttirodát egy számomra idegen kisvárosban. A csoportnál nagyon jó volt a hangulat, és ez elsősorban Iván kulturált, nyugodt és türelmes lényének volt köszönhető. Átfogóan értette azt, amit csinálnunk kellett. Nagyon sokat tanultam tőle, és ő volt az, aki a munkaasztalomra letette azokat a szaklapokat, amelyek nélkül később már én sem éltem volna meg.

1966 elején az intézeti kőolajipari komplex kutatások és nem sokkal később a Szeizmikus és Számítástechnikai Főosztály keretein belül működő Mélyszerkezet-kutató Osztály vezetőjévé nevezték ki. Majd hamarosan Kubába küldték, ahol számos éven át a Fondo Geologico National miniszterhelyettesi hivatalában a nyersanyagkutatásban alkalmazott geofizika szaktanácsadójaként dolgozott.

Ivánnak remek nyelvérzéke volt, nagyon gyorsan tanult nyelveket, és magas szinten tudott kommunikálni ezeken, így kiválóan alkalmas volt az ilyen feladatokra.

1978-ban, hazatérte után visszatért korábbi munkakörébe, osztályának a kutatásai ekkor elsősorban a Hajdúság és a Nyírség területén folytak. Többek között Ivánnak és munkatársainak az érdeme a földgáz szempontjából pozitív megítélésű penészleki terület mélyszerkezetének feltérképezése is.

Ezekben az években vett egy mély lélegzetet, és „A lokális sebességmeghatározás problémái a szeizmikus reflexiók szerkezetkutatásban” című doktori munkájával nekifutott egy doktori eljárásnak, amelynek eredményeként a Miskolci Egyetem Bányamérnöki Kara doktorrá avatta. Ezt követően már ez az egyetem is igényt tartott tudására, és 1993-as nyugdíjba vonulásáig több, az egyetemmel közös eredményes kutatási feladaton

Dr. Polcz Iván
1932 – 2021

is dolgozott.

1993-ban vonult nyugdíjba, de ez nem jelentette az Intézettől való elszakadását. Az Intézet közelgő centenáriumiára való tekintettel felkértük az első száz év történetének összeállítására. Ennek a munkának első, 1964-ig terjedő szakaszával 2003-ra lett kész, és a kiválóan összeállított anyag még abban az évben meg is jelent könyv formában, mint az intézettörténet első kötete. Elismerésként Iván az intézeti „Pro Geophysica” emlékérmét kapta. A sokkal nehezebb második kötet összeállításában Iván kérésére már én is részt vettem. Ezt 2014-ben sikerült könyv formában kiadni. Ivánnak ezt a közel húsz éves munkáját a Magyar Geofizikusok Egyesülete 2017-ben Egyed László-emlékéremmel ismerte el. Sajnos, ugyanebben az évben veszítette el kedves feleségét, Máriát, aki sok évtizeden keresztül társa volt. Ezt a veszteséget nehezen viselte, és most, néhány év elmúltával követte őt.

Számunkra csak az emlékezés marad, emlékezés egy olyan emberre, akit nagyon tiszteltünk és szerettünk, és aki egyéniségével, életével példaként állhat mindnyájunk előtt.

Hamvait gyászmise keretében, 2021. október 22-én a Budapest XII. kerületi Apó Vilmos téri Felső Krisztina plébánia urnatemetőjében helyezték végső nyugalomra.

Emlékére álljon itt az a vers, amelyet gyermekei a halála után a Bibliájában találtak.

Önmagam határán, ott van Ő
 ahol reménységem szertefoszlik, ott van Ő
 ahol erőim elfognak, ott van Ő
 ahol értelmem már nem lát kiutat, ott van Ő
 ahol az egóm meghal, ott van Ő
 ahol a halál őrzi a küszöböt, ott van Ő
 ahol életem csupasz végösszege az irgalom mérlegén megmértetik,
 ott van Ő
 és Ő veszi fel a pislákoló lángot, amely vagyok,
 az örök öröm világosságában.

Bodoky Tamás

Czeglédi István

1930 – 2021

1930. július 9-én született Budapesten, ahol iskolai tanulmányai után először kőfaragóként dolgozott, majd rádióműszerésznek tanult. Egy 16 éves korában bekövetkezett combnyaktörése miatt hónapokra betegségbe kényszerült, amikor sokat olvasott, és figyelmét megragadták a természettudományok, elsősorban a kémia. Felépülését követően villanszerelő szakmunkástanulónaként a Hajógyárban folytatta tanulmányait.

A jó képességű és érdeklődő fiatalemberre felfigyeltek munkahelyén, és felajánlották számára a továbbtanulási lehetőséget. Czeglédi István élt ezzel az ajánlattal, és így Szegedre került, ahol szakértettségizett, majd Budapesten egyetemi ösztöndíjas előkészítő iskolában folytatta tanulmányait. Itt ismerkedett meg későbbi feleségével, Bak Erzsébettel. 1951-ben mindketten felvételt nyertek a moszkvai Gubkin Kőolajipari Egyetem geofizikus mérnöki szakára. Az egyetem befejezése után, 1957-ben a fiatal házaspár az akkoriban létrejött budapesti székhelyű Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztnél (OKGT) helyezkedett el.

Czeglédi István szakterülete, a mélyfúrás-geofizika volt, hamarosan osztályvezetőként kezdte meg szakterületének intenzív fejlesztését. Úttörő munkát végzett a hazai szénhidrogén-kutatási célú mélyfúrás-geofizikai értelmezés számítógépes rendszerének megteremtése és az ahhoz szükséges szelvénydigitalizáció és feldolgozóprogramok fejlesztése terén. Ennek az összetett feladatnak a sikere érdekében jelentős koordinálási munkát végzett az OKGT kutatóvállalatai, fejlesztőintézete és a KFKI, az ELGI, más hazai fejlesztőhelyek, valamint a KGST-ben együttműködő külföldi partnerek között. Az ELGI mélyfúrás-geofizi-

kai szakemberei az ő irányítása mellett hozták létre a Karotázs Értelmezési Rendszert (KÉR).

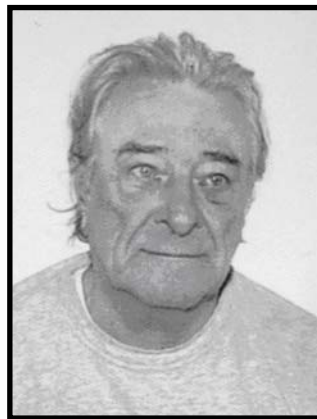
Az ország ipari fejlődése az OKGT erőteljes fejlődését is

magával hozta, így Czeglédi István hamarosan főosztályvezetőként folytatta irányítói tevékenységét. E tevékenysége idején valósult meg az analóg, majd a digitális terepi és számítógépes feldolgozási technikára történő teljes áttérés mind a felszíni, mind a mélyfúrás geofizika területén. Külön ki kell emelni azt a jelentős erőfeszítést, amely az ELGI által évente szerződéses alapon végzett olajipari célú szeizmikus terepi kutatásban, az ELGI-fejlesztésű terepi eszközök megvásárlásában és munkarendbe állításában, valamint az ELGI-nél létrehozott Metrológiai Bázis Országos Kútgeofizikai Metrológiai Bázissá történő bővítésében az ő tevékenysége révén realizálódott.

Irányítása mellett valósult meg a nem

robbantásos szeizmikus jelgerjesztés bevezetése a hazai olajipari kutatásban. Irányította a speciális hazai hő- és nyomásviszonyok közötti, valamint a nagy mélységű kutatáshoz szükséges geofizikai eszközök és eljárások fejlesztését, egyes speciális problémák megoldásához a külföldi cégek bevonását, továbbá az újabb mélyfúrás geofizikai mérési-értelmezési lehetőségek kialakításához szükséges munkát.

Igen jelentős az a tevékenysége, amelyet a hazai olajipari kutatás 1973-ban megindult felgyorsításáért végzett. A kutatás volumenének felfutását, majd szinten tartását kellett megteremteni, illetve kiegyensúlyozott viszonyokat kellett mindenkor biztosítani a geofizikai és fúrásos kutatás között úgy, hogy a termelési tervszámok mindenkor megvalósulhassanak. Biztosítani kellett az intenzív kuta-

Czeglédi István
1930 – 2021

tási munka műszaki színvonalának növelését is, hogy a várt eredményesség megvalósulhasson. Ez a komplex tevékenység oda vezetett, hogy megteremtődött a hazai olajipari geofizika nemzetközi piacon történő kutatási célú önálló megjelenésének lehetősége. Az olajipari célú KGST együttműködés geofizikai viszonylatában ő képviselte az OKGT-t.

Az 1980-as évek elején szívproblémák léptek fel nála, ami oda vezetett, hogy idő előtt, 1985-ben, nyugdíjba kellett vonulnia.

Czeglédi István 1957-ben belépett a Magyar Geofizikusok Egyesületébe, ahol 1958-ban titkári feladattal bízták meg. 1964-től 3 cikluson át 1974-ig az Egyesület főtítkári feladatait látta el. 1974 és 1981 között két cikluson át ügyvezető elnöki, majd 1981 és 1986 között társelnöki funkciót töltött be. A MGE-ben hosszú időszakon át betöltött különböző vezetői tevékenységeinek jelentős szerepe volt a pezsgő egyesületi élet kialakításában. Létrejött a szakmai lap, a *Magyar Geofizika* kiadása, elkezdődött a hazai ankétok, majd a rangos nemzetközi szimpóziumok rendszeres megrendezése. Egyesületi munkáját 1964-ben a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetéssel, 1974-ben egyesületi Emléklappal, 1975-ben MTESZ Díj odaítélésével ismerték el. A MGE fennállásának 50. évfor-

dulóján, 2004-ben Tiszteleti Tag címmel ismerték el sok évtizedes eredményes egyesületi munkáját.

Czeglédi István elvei mellett következetesen, kitartó, alapvetően optimista természetű, játékos kedvű, természet szerető ember volt. Amíg egészsége engedte, feleségével és munkatársaival szeretett kirándulni. Az országos kék túra útvonalát is bejárták. Nagyon kedvelte a modellvasutakat, így egy mozgatható, impozáns méretű fantázia-dús terepasztalt is kialakított a lakásában.

Feleségével nagytétényi telkükön kora tavasztól késő őszig élvezettel gazdálkodtak. A gondosan megtervezett és karbantartott tanyát, melynek pincéje jó borokat rejtett, Pista midig nagy büszkeséggel mutatta meg. Nyughatatlan tenni akarása nyugdíjas éveiben sem hagyta pihenni, otthonában számítógépes játék programokat írt, emellett keresztrejtvények készítésével is foglalkozott.

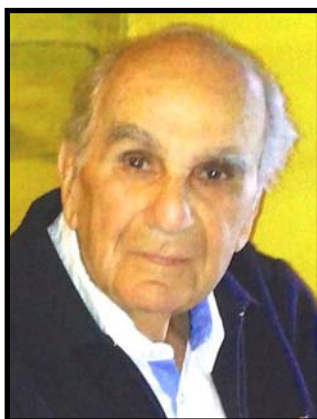
Feleségének 1990-ben bekövetkezett halála nagyon megviselte. Ezután egészségi állapotában is jelentős romlás állott be, 2021. április 26-n halt meg. Hamvait Nagytétényben, az Angeli úti temetőben 2021. május 21-én helyezték örök nyugalomra.

Czeglédi István emlékét tevékeny életének eredményeiben őrizzük meg.

Pályi András

Dr. Dank Viktor

1926 – 2021

Dr. Dank Viktor
1926 – 2021

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy 2021. december 7-én elhunyt dr. Dank Viktor akadémiai díjas geológus, a Köz-

ponti Földtani Hivatal egykori elnöke, Magyarország földtani kutatásának meghatározó személyisége és ismert író.

Szerkesztőség

10 éve

2011-ben Budapesten volt a Balkán Geofizikai Társulat 6. Kongresszusa

MAGYAR GEOFIZIKUSOK EGYESÜLETE

1145 Budapest, Columbus u. 17-23.; Tel./Fax: (1) 201-9815

E-mail: postmaster@mageof.t-online.hu; Honlap: www.mageof.hu